

1872
1922

EMLÉKÜL

A FÉLSZÁZADOS MUNKÁSSÁGUKAT
BETÖLTÖTT SZAKTÁRSÁK ÉS SZAKTÁRSNÓK

♥♥ JÜBILEUMÁRA ♥♥

A M. KIR. ÁLLAMI NYOMDA SZEMÉLYZETE

EMLÉKFÜZET

9 SZAKTÁRSUNK ÉS 5 SZAKTÁRSNÖNK
50–60 ÉVES JUBILEUMA ALKALMÁBÓL.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A Tizennégyek ünnepére.

Futnak az évek, mint a csillagok.
A kimért utat mindegyik bejárja.
S lefut az év is, miként a csillag
Az ismeretlen nagy, szürke homályba ...
De fut utána üstökös gyanánt
Fénylő uszályal az Emlékezés,
S halott évekre újra fényt derít
A messzi multból visszaérkezés ...

Az emlékezés derüs sugarában
A régi rossz is fénylőn integet
S minden parányi régi könny, s öröm
Fölmelegíti az öreg sziveket.
A sziveket, amikben vér tüzelt
És célokat hajtott a szem elé;
A sziveket, amiket bánat vágott,
Hogy néha majd megszakadtak belé!

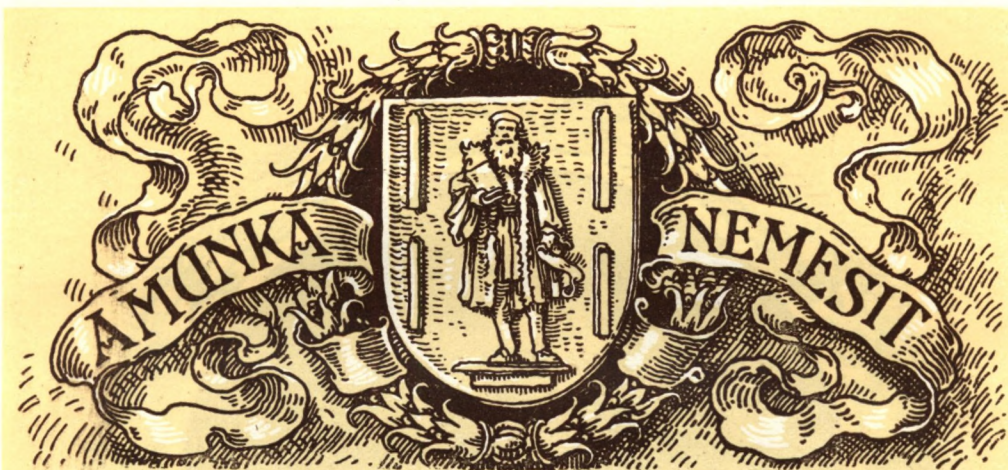
Régi szivek, most melegedjetek.
Mögöttetek több, mint félszázad áll;
Suta esztendő, robotos évek;
Krajcárnyi bérek; születés, halál ...
Kezeteket tegyétek öletekbe,
S dajkáljátok a fáradt kezeket
— S vigyázzatok, hogy könny ne hulljon rájuk —
Messzi az ut, mely ide vezetett.

A hosszú uton harc is volt elég:
Kenyérért, gonddal, egy kis örömért;
S az anyaggal, mely munkátok nyomában
Szédítő messzi, messziségbe ért ...
Emlék, hogy álljon a nagy stációnál
— Fiatalok! Hajrá! Gyürközzetek! —
Hordjátok össze órjas obeliszknek
Az ólombetüket és a könyveket ...

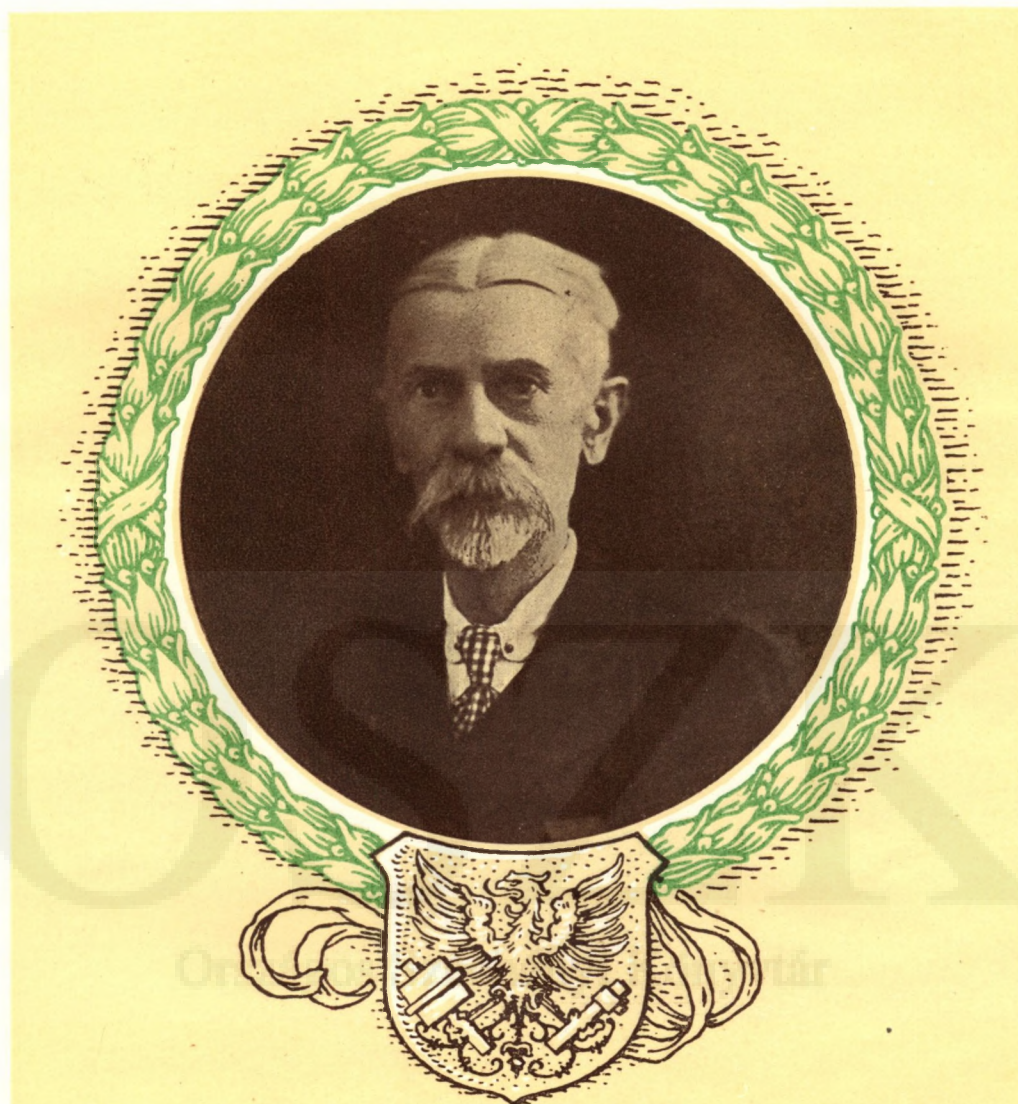
Meglássátok a felhőkig fölér,
Mit a Tizennégy eddig alkotott
— „S cserébe ugyan mit kapott érte?”
Erről ne szóljon most az ajkatok, —
De írjátok föl lángoló betűkkel
Az emlékoszlop hatalmas falára:
„Szabad legyen Gutenberg minden népe,
S a Gondolatnak ne legyen határa!”

Szakasits Árpád

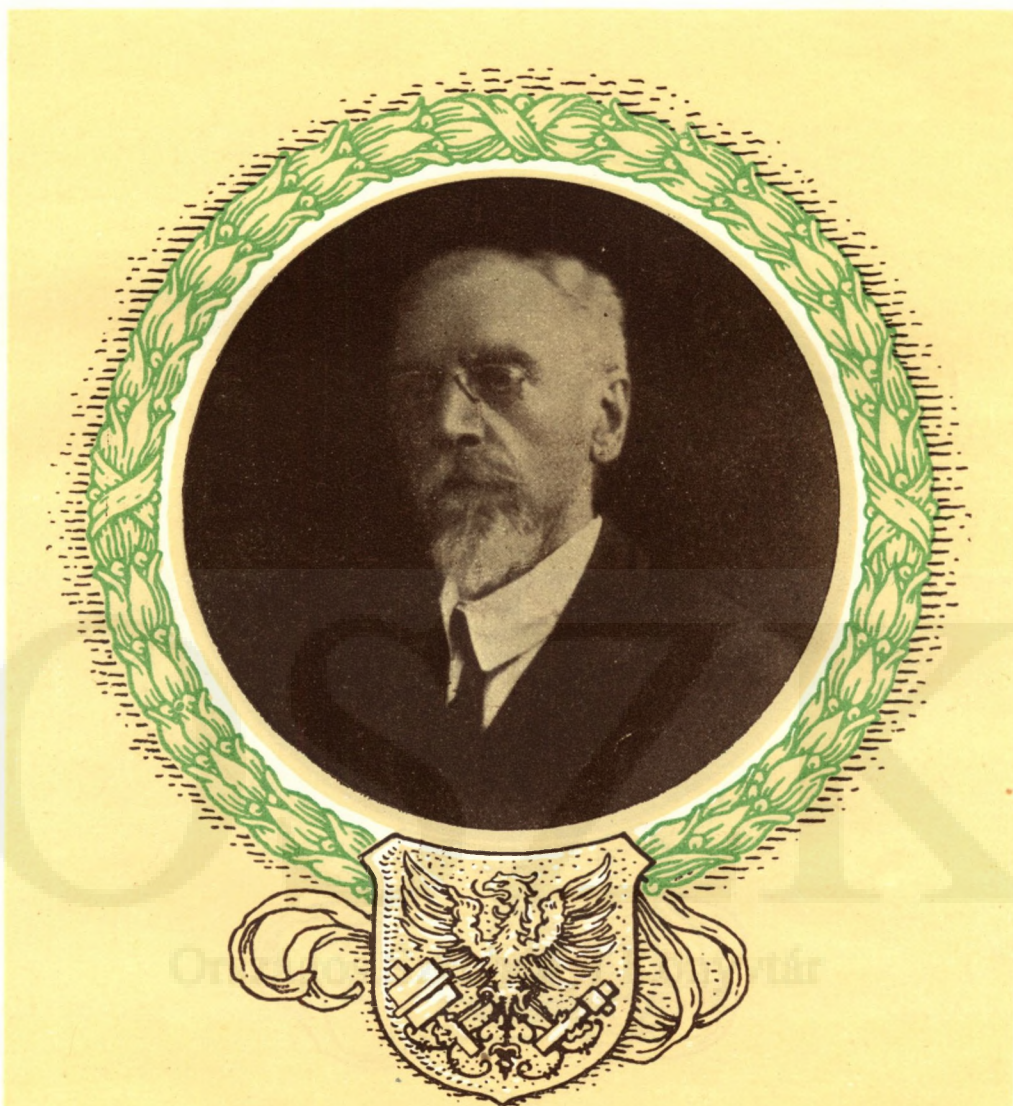

zivünk meleg szeretetével köszöntünk benneteket öreg munkástársaink és munkástársnőink, kik immár ötvenhatvan esztendő óta munkálkodtok a szedőszekrény, a nyomógép és a könyvkötő-asztal mellett. Félszázad! Hatalmas határkö az életuton, amely mellett csak a kiválasztottak haladhatnak el. Ha gondolatban visszaszálltok a multba, bizonyára fel-felbukkannak az emlékezés távol ködéből kedves, ismerős arcok, azoké a munkátestvéreké, akik telve reménységgel és ifju lelkesedéssel Veletek együtt indultak neki a nagy utnak: az „Életnek“, de utközben kidőltek a sorból. Ti kiválasztottjai a Gondviselésnek! Nektek megadatott, hogy aránylag jó egészségben és az öregség nyugodt derűjével haladhattok el a félszázadot jelző határkö mellett! Mindnyájan, kik a munkából a munkának élünk, jól tudjuk, hogy a megtett ut nem volt mindenütt egyenletesen sima. Mi, akik a Ti nyomdokaitokban ugyanezen az uton haladunk, tudjuk, hogy a Gond és a Megalkuvás az állandó utitársak és csak nagyon ritka esetben szegődik egyikünk-másikunk mellé a Szerencse, de mégis szent a munkás életutja, mert megszenteli azt a Veriték. Az élet nehéz küzdelemében sokszor elfogja az embert a csüggedés, amikor talán pillanatnyilag tehernek érzi a munkát, de éppen a Ti példátokból meritünk erőt a további küzdelemre, mert ez az ünnep megtanít bennünket arra, hogy a munka tisztességet és becsületet jelent. Minden, ami a földön szép és értékes, a munka eredménye. Munkáttal vivtátok ki magatoknak embertársaitok tiszteletét és szeretetét. Veletek együtt hálát adunk a Mindenhatónak, hogy Benneteket hosszú élettel ajándékozott meg és őszintén kívánjuk, hogy éltetek hátralevő részét a legjobb erőben és egészségben töltsétek. Igaz testvéri szeretetünk és megbecsülésünk feledtesse a mult szenvedéseit és aranyozza be éltetek alkonyát.

HERCSEK JÁNOS

betűszedő, Neudek községben (Morvaország) 1848. évi február hó 1-én született. 1861-ben ment tanoncnak Emich Gusztáv nyomdájába. Felszabadulása után rövid ideig az Egyetemi nyomdában és Athenaeumban dolgozott. A m. kir. állami nyomdába 1869. május 24-én lépett be. Mint tördelő több éven át készítette az „Oszttrák-Magyar Monarchia Írásban és Képben” című művet. E nagyszabású műnek az 1912. évben történt befejezése után Ő Felsége a koronás ezüst érdemkeresztrel tüntette ki.

LIGETI JÓZSEF

betűszedő, 1848. évi november hó 25-én Budapesten született. Tanoncéveit 1861-ben a Bagó Márton-féle nyomdában kezdte meg és 1865-ben szabadult fel Khór és Wein-nél. Ez utóbbi helyen dolgozott 1866-ig, amikor vándorutra kelt. Beutazta Ausztriát és Németországot, több vidéki városban dolgozott, majd 1869. visszatért Budapestre és egyideig a Bucsánszky-nomdában dolgozott, 1869. évi október hó 10-ike óta pedig a magyar királyi állami nyomdában mint tördelő működik.

KAUL ÁGOSTON

könyvkötő, 1851-ben született Budapesten. 1864. évi január hó 1-től 1869-ig tanonc volt. Tanoncéveinek kitöltése után 1871-ig Hornyánszky Viktornál dolgozott. 1871-ben vándorutra kelt és Grácban, majd Bécsben dolgozott. 1872—1875-ig katonai szolgálatot teljesített, 1876—1878-ban pedig édesatyja üzletében működött. 1878-ban Gellért József udvari könyvkötészetében vállalt kondíciót, honnan 1885. évi május hó 18-án a m. kir. állami nyomda kötelékébe lépett, ahol mai nap is működik.

JUNG JÓZSEF

könyvkötő, 1853. évi január hó 3-án Budapesten született. Tanoncéveit 1866. évi március hó 4-én kezdte meg és 1870-ben történt felszabadulása után 1870-től 1872-ig Budapesten a Hirsch Károly-féle könyvkötészetben dolgozott. 1872. évben Bécsbe utazott és ott egy évig tartózkodott; ez idő alatt a Strelletz Rudolf cégnél, majd az osztrák császári és udvari államnyomda könyvkötészetében működött. A m. kir. állami nyomdában 1873. október 6. óta megszakítás nélkül működik.

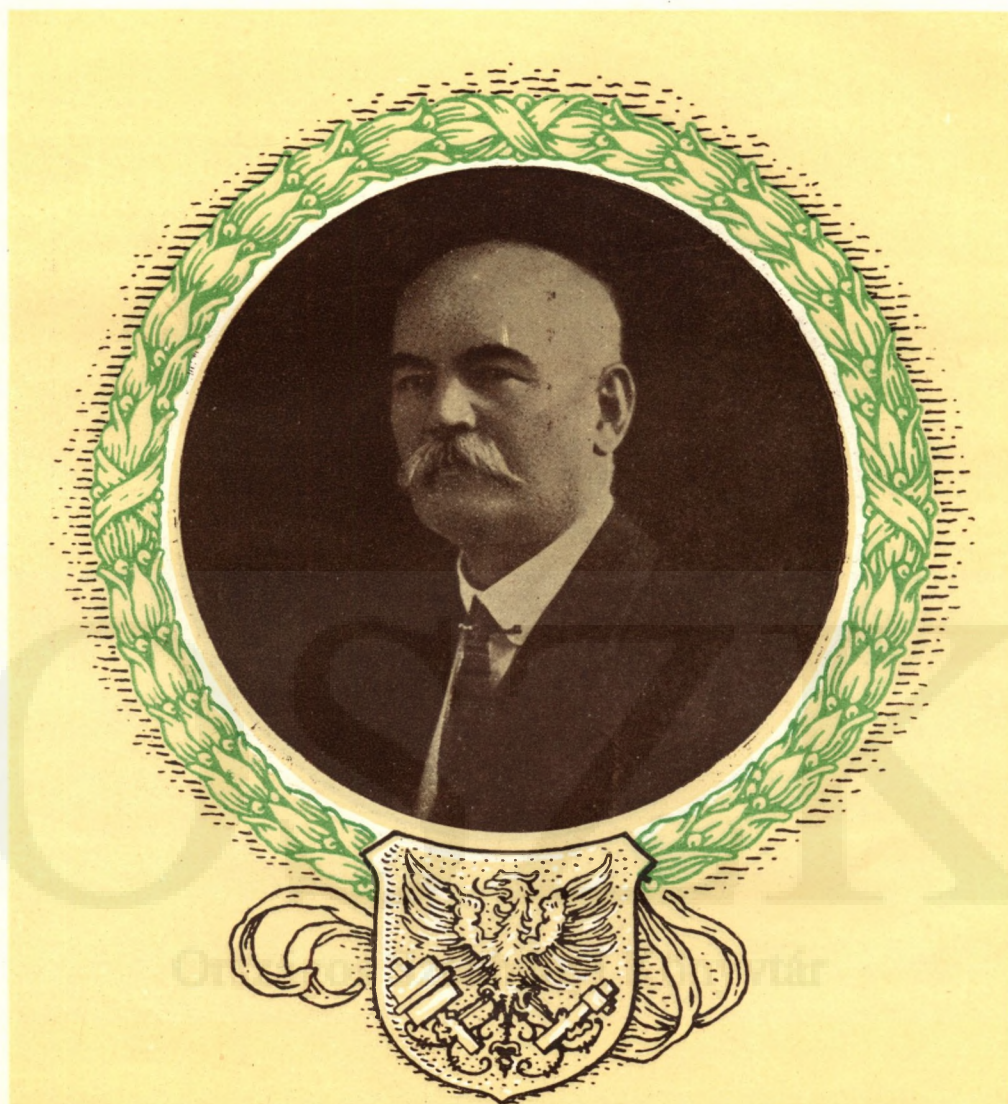
PONGRÁCZ KÁROLY

gépmeister, 1857. január 11-én Budapesten született. Iskoláinak elvégzése után, mint tanonc, 1871-ben a m. kir. állami nyomda kötelékébe lépett és azóta megszakítás nélkül itt működik. Ünnepeztünk pályafutása egyedülálló, mert az eddig jubilált nyomdászok között — tudtunkkal — ő az egyetlen, aki egész életében, egyhuzamban, félszázadot meghaladó ideig egy munkaadónál dolgozott. Őt megkímélte a sors a munkanélküliségtől. Korát meghazudtoló fürgeséggel végzi munkáját mai nap is.

BALOGH MIHÁLY

könyvkötő, született 1858. évi január hó 20-án Budapesten. 1870. évi október hó 26-án tanoncnak ment és 1874-ben történt felszabadulása után 1875-ig Karsch könyvkötőnél, 1875. évi április hó 24-től 1879. évi február hó 16-ig pedig Kriszt György könyvkötészetében, 1886-ig Látár Györgynél, 1886-tól 1893-ig pedig Gelber József udvari könyvkötészetében dolgozott. A magyar kir. állami nyomda kötelékébe 1893. évi október hó 16-án lépett és azóta megszakitás nélkül itt működik.

SZATHMÁRY KÁLMÁN

betűszedő, Hajduböszörményben született 1858-ban. Öt esztendősen korán tifusz-betegség következtében elvesztette a hallását. Iskoláit a váci siketnéma-intézetben végezte és ugyanott az intézeti nyomdában kezdte tanulni a betűszedést is. Tanonc-éveit az Athenaeumban fejezte be, ahol mint szedő 1879. szeptember végéig működött. Hosszabb-rövidebb ideig több fővárosi nyomdában dolgozott. A m. kir. állami nyomda kötelekébe 1884. január 7-én lépett és itt működik mai nap is.

DOBROVSZKY LAJOS

galvanoplasztikus, 1859. évi június hó 5-én született Munkácson. 1871-ben fényképész-tanoncnak ment. Mint fiatal segéd vándor-utra kelt, bejárta Ausztriát és Németországot. Bécsben egy új iparág: a galvanoplasztika keltette fel figyelmét, amelyet a bécsi August-cégnél ki is tanult. Hazatérve végleg ez új iparágak szentelte tevékenységét. A felső ipariskolában és a Technológián éveken át előadó volt. 1885. évben a m. kir. állami nyomda kötelékébe lépett és mai nap is mint galvanoplasztikus működik.

GERŐ JÓZSEF

betűszedő, 1860. évi november 5-én Noviban (Horvátország) született. Iskoláit Budapesten végezte. A betűszedést a Légrády Testvérek nyomdájában tanulta, ahová mint tanonc 1872-ben lépett be és felszabadulása után is mint szedő ott működött 1881-ig. Ugyanezen év májusában az Egyetemi nyomdába, augusztus hó 1-én pedig a m. kir. állami nyomda kötelékébe lépett. 1895. novemberben kilépett, de néhány heti távollét után ismét elfoglalta helyét és mai nap is mint tördelő működik.

ÖZV. SZEILER LAJOSNÉ

SZÜL. PUVE TERÉZIA

könyvkötő-munkásnő, 1846-ban Ischlben (Felső-Ausztria) született. 1871. január 21-én mint tanulóleány lépett a m.kir. állami nyomda kötelékébe és azóta megszakítás nélkül itt dolgozik.

ÖZV. KOCSIS ISTVÁNNÉ

SZÜL. KNOTT ERZSÉBET

könyvkötő-munkásnő, 1851-ben született Budapesten. A m. kir. állami nyomda kötelékébe mint tanulóleány 1871. évben lépett és kisebb-nagyobb megszakításokkal mai nap is itt dolgozik.

SCHÄFFER LÖRINCNÉ

SZÜL. MEHLBECK TERÉZ

berakónő, 1852-ben született Budapesten. 1867-től 1869-ig az Egyetemi nyomdában dolgozott, honnan a m. kir. állami nyomda kötelékébe lépett és azóta megszakítás nélkül itt dolgozik.

ÖZV. BOBROVSZKY JÓZSEFNÉ

SZÜL. RUPPEK ANNA

berakónő, született 1858. április 7-én Budapesten. A m. kir. állami nyomdába 1872-ben lépett be. Rövid ideig a Hornyánszky-, majd az Egyetemi nyomdában, 1895. óta pedig ismét itt dolgozik.

MANNER ANNA

könyvkötő-munkásnő, 1859. évi május hó 24-én született Budapestén. 1873. évi július hó 28-án mint könyvkötő tanulóleány lépett a magyar királyi állami nyomda kötelékébe és azóta minden megszakítás nélkül a mai nap is itt dolgozik.

füzetben közölt életrajzi adatokon kívül meg kell még emlékeznünk egyik-másik szaktársunk közéleti tevékenységéről is: LIGETI JÓZSEF szaktársunk a Segélyező-Egyesületnek választmányi tagja és jegyzője, valamint alapító-tagja volt a budai nyomdászok Önképző-körének, amely 1870-ben a pesti Önképző-körrel egyesült. Alapító-tagja és ugyyszólván életrekeltője volt a „Budapesti Typographia Dalkörnek“, amelynek 50 éven át elnöke, majd jegyzője, másodkarmestere, de mindenkor legbuzgóbb működő tagja és vezére volt. Ugyancsak megalapítója és lelkes működő tagja volt a „Typographia Dalkör“ kebelében megalakult első nyomdász-zenekarnak is. — HERCSEK JÁNOS szaktársunk a Segélyező-Egyesületnek választmányi tagja és a Hitel-szövetkezetnek hosszú ideig ellenőrző-bizottsági tagja volt. LIGETI-vel együtt megalapítója volt a „Budapesti Typographia Dalkörnek“ és nemcsak mint énekes, hanem mint pénztárnok, majd mint ellenőr évtizedeken át működött. Ők ketten sokat fáradoztak azon, hogy a budai nyomdászokat a „Typographia“ dalkörben tömörítsék és a dalkörnek legszebb sikerei az ő nevükhöz fűződnek. — DOBROVSZKY LAJOS galvanoplasztikus szaktársunk a felső ipariskolában éveken át a galvanoplasztikát adta elő. Megalapítója és éveken át elnöke volt a „Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíj-Egylete“ budai fiókjának, továbbá igazgatósági tagja a Kerületi Munkásbiztosító Pénztárnak. Számos közhasznú intézménynek ma is vezető tagja. F. évi augusztus 1-én m. kir. állami nyomdai tisztviselővé neveztetett ki. — Mielőtt ez emlékfüzetet lezárnánk, el nem mulaszthatjuk köszönetet mondani mindazoknak, akik velünk együtt buzgólkodtak, hogy jubiláns szaktársaink és szaktársnőinknek egy felejthetetlen napot szerezzünk. — Hálás köszönetünket nyilvánítjuk a m. kir. állami nyomda tekintetes igazgatóságának a szükséges nyomtatványok díjtalan elkészíttetéseért, valamint az Első Magyar Papiripar r.-t.-nak és Goldzieher-cégnek az ajándékképpen szállított papirosokért. Végül köszönet a nyomdai tisztviselő uraknak szíves támogatásukért. És köszönet mindnyájatoknak szaktársaink és szaktársnőink, kik szíves megjelenésekkel a szaktársi szeretet és nyomdász-szolidaritás szép és felejthetetlen ünnepévé avattátok a mai napot. — Budapest, 1922. évi szeptember hó 30-án.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI NYOMDA SZEMÉLYZETE.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI NYOMDA SZEMÉLYZETE:

Almási Róza	Egry Zoltán	Havas Dániel	Kolkoff Lénárd
Ambrus Elekné	Eisler Mihály	Härtl Ferenc	Kolmár György
Andrekovits Antalné	Endlich József	Härtlein Matild	Konecsny Józsa
Andrekovits Etel	Erneszt Gábor	Hemli János	Koržinek Franciska
Argalás Mária	Farkas Mária	Heuszler Teréz	Kovács Etel
Arold Anna	Farkas Rózi	Hirsch Borbála	Kovács Jenő
Ádám Géza	Filip Kálmán	Hirsch Jozefa	Kovács Józsefné
Babai Józsefné özv.	Filip Károlyné	Hirsch Katalin	Koza Róza
Bajnai Rókus ifj.	Fleith Gusztáv	Hirsch Margit	Köpecsi Nagy Irma
Bajnai Rókusné	Fleith Irma	Hirsch Teréz	Köpecsi Nagy Sándor
Balázs Gábor	Forgács Ferenc	Hochwir E. Győző	Köppel Józsa
Balázs Imréné	Földi János	Hofbauer Imréné	Krausel Hermin
Barabás György	Fölsinger Gézané	Hofferr Erzsébet	Krepp János
Baranyi Sándorné	Franz Viktor	Hoffher Ferencné	Krisztl Antal
Barát Károly	Fritz Mária	Holley Anna	Kroneraff István
Bartoschek Márta	Fröhlich Józsefné	Holley Frigyesné	Kubát Ferenc
Bär Ernő	Fuchs Lipótné	Holzspach Erzs	Krucker Gizella
Beigel Henrik	Furták Edéné	Holzspach Katalin	Krűbek Auguszt
Belosánszky Ella	Furták Róza	Holzspach Magdolna	Kubesch Katalin
Benedek András	Furták Teréz	Horváth Istvánné	Kunst Róza
Berghammer Mária	Fux Mária	Horváth Juliska	Kunstl Aranka
Béres Károlyné	Gabriel Jánosné	Horváth Károly	Kuttnér András
Bika Géza	Gabriel Tamás	Horváth Mihályné	Kűzdő Gyula
Biró Margit	Galaba Károlyné	Horváth Sándor II.	Ladány Alajos
Blacha Ferencné	Gálcsik József	Huber János	Lapp Adél
Bodnár Margit	Gáll József	Hutter Irma	Lapp József
Bonyai Gyula	Gazdag Lászlóné	Illés Domokos	Lapp József
Borgula Sándor	Gembala Ilona	Jaks Rezső	Lauber József
Borsos Ferencné	Gembala Zsuzsánna	Jelinek Krausz Jozefa	Lauterbach Mária
Breinbach Vilmosné özv.	Gerő István	Jekel Margit	László Jenő
Bujka Flóriánné özv.	Gerő Vilma	Juhász Sándor	Leibl Gizella
Buksa Hermin	Gerstl Friderika	Kalapács Katalin	Lenhardt Anna
Büky József	Ginter József	Kántor Mária	Lenhardt Mária
Czelba Róza	Goldschmiedt J.-né özv.	Károlyi Imre	Lengyel Ilona
Czimeres Károlyné özv.	Gombai Gyula	Kárpáti Béla	Lettner József
Czirbusz Bertalan	Götz Mária	Kellő Miklós	Leveszy Ferenc
Czrenner Irma	Gulyás Elemér	Kéner Ferenc	Leyerer Ferencné
Cseh Erzsébet	Gunesch János	Kicher Lászlóné	Lépes János
Csipka Károly	Gyurcsa Teréz	Kiss Árpád	Ligeti Sándor
Csurgó János	Haberler Antal	Kiss Emilia	Lingsch Béláné
Deutsch Etel	Haberler Magdolna	Kiss János I.	Linimayer Anna
Deutsch Rezső	Hahn Erzsébet	Kiss János IV.	Linimayer Ilona
Décsy Dezső	Hajdó Dénes	Kiss Jánosné özv.	Lipták Gusztáv
Disztinger Imréné	Hajnal Albert	Klausz Nándorné	Lorenz János
Dobrovolny Károly	Hajszán Julia	Klein Irma	Mahner Ferenc
Dobrovsky Lajos ifj.	Halász Sándorné	Klein Vilmosné	Magyar György
Drabek Jánosné özv.	Halva Anna	Knott Rezső	Major Ágoston
Draschitz Ferenc	Halva József	Klimasz Mária	Marosi János
Dubitzky István	Hammer Vilmos	Klitsch Imre	Martin István
Dukó István	Haml Ferenc	Klopfer Ferenc	Martin Lajosné
Egry Lajos	Haura Libor	Kluták Erzsébet	Matulaj Teréz

Matusz Rozália	Paxián Jánosné	Schmidt Márton	Sztarek János
Matuska Györgyné	Payer József	Schnierer Janka	Szuhodovszky Rezső
Mayer Andrásné	Pálok István	Schön József	Szunyog Margit
Mayer Anna	Pecsics Gyuláné	Schraut Paula	Tábori József
Mayer Gusztáv	Pertl Irén	Schultz Paula	Tagwerkshoffer Amália
Mayer Gyula	Petz Rezső	Schwarcz Stefánia	TagwerkshofferIstvánné
Mayer Rezső	Petz Rezsőné	Schwanicke János	Talviezer Gizella Éva
Mayer Rudolfin	Pigler István	Schweitzer Mariska	Tarnóczy Eszter
Mayer Sándor	Pintér Emilia	Schumy Rezső	Tarnóczy Ilona
Márkus István	Pippig Ágoston	Schumy Károlyné	Tarnóczy János
Márkus Istvánné	Piquet Róza	Scultéty Béla	Tauer Ferencné özv.
Márkus Sándorné	Polgár Lajos	Seprős György	Theisz János
Meusel Kelemen	Pollacsek Lajos	Simoradik Pálné	Till Lajosné
Mészáros István	Polonyi Anna Jozefin	Siró Ferencné	Tiszekker Teréz
Mézes Teréz	Polonyi Mária	Sós István	Tomacsik Lajos
Mihályfi János	Poreisz Paula	Spevák Mária	Tóth Antal
Mihálszky Amália	Preczner Gyula	Spoutil Vince	Tóth Antalné
Mihálszky Róza	Prihoda János	Stahovits Mária	Tóth Margit
Mike Ignác	Prohászka Tamásné	Staub Béláné	Tóth Miklós István
Miklós Ferencné	Puppán Lőrincné	Steidl Antalné	Turczér Katica
Miklóska Nándor	Rákosi Vilmos	Steiner Nándor	Türbeck Rezsőné
Mikula Sándor	Reck Vilmos	Steinfeld Jenő	Udvarhelyi Károly
Minkovics Károly	Reisz Mátyás	Stifl Anna	Ujlaky Irma
Mireisz Mátyás	Répás Sándorka	Stimákovics Jánosné	Urbán Lajosné
Mitterszky Lajos	Riboss József	Stoffer Franciska	Uszléber Sándor
Moharos Lajos	Ricci Károlyné	Straszner Ferenc	Vaczula Károlyné
Molnár Pál	Richter Mária	Strein Józsefné	Vagyóczky Mária
Moravcsik András	Riesz Antal II.	Strein Mária	Varga Sándor
Munka Lajosné	Riesz József	Strombach Erzsébet	Verebes Erzsébet
Muzsik Ferenc	Ritter Teréz	Stuchlich Teréz	Verebes Julianna
Müller Mária	Rohmi Andrásné	Sturm Richárd	Vojacsek Erzsébet
Nádasi Miksa	Rohrbeck Istvánné	Svecz Béla	Wagner Ferenc
Nagy Ferenc	Roth Lajos	Szabó Erzsébet	Wagner Frigyes
Nagy Gusztáv	Rothammer Gizella	Szabó Károly	Walter Antalné
Nagy László	Rösler Gizella	Szabó Rezső	Walter Mária
Nagy Kanász Simon	Ruppek Erzsébet	Szabó Sarolta Karolin	Walter Teréz
Nedics János	Ruthensdorfer Jánosné	Szalánczy Aladár	Wanka Rezsőné
Németh Erzsébet	Rozovics Tamás	Szatmáry Kálmán II.	Wasserab Borbála
Németh Teréz	Sándor Mihály I.	Szász Ferenc	Weckermann Teréz
Novák András	Sarbach János	Szehr Ferencné	Wendl Karolin
Novák Andrásné	Sarbach József	Szegedi Margit	Werfl Margit
Noviszedlák Jenőné	Sarbach Józsefné	Szenczi István	Witthalm Gézőné
Nyikos Ida	Scheffsik Ferenc	Székács Mária	Witzelsberger Anna
Ollinger Gyuláné	Scheiring Borbála	Szijártó Katalin	Witzelsberger Borbála
Opálka Lajos	Schiffner Lajos	Szijj Vincéné	Witzelsberger Magda
Páftsek Tivadar	Schildberger Elek	Szilveszter Dénes	Wührl István
Paulini Alajosné	Schinogl Istvánné	Szkalka Erzsébet	Wüth Ödön
Pavlik Anna	Schneider Mária	Sztanek Ferenc	Zámecsnyik Márton

Országos Széchényi Könyvtár